

OHJE URAKOITSIJOIDEN LUOKITTELUSTA TIEHALLINNON SILTOJEN RAKENTAMISESSA JA KORJAAMISESSA

1. SOVELTAMISALA

Tätä ohjetta sovelletaan hyväksyttäessä ja luokiteltaessa urakoitsijoita ja tärkeimpiä aliurakoitsijoita Tiehallinnon siltujen rakentamisessa ja korjaamisessa käytettävien urakoitsijoiden luetteloon.

2. LUOKITTELUMENETTELYN YLEISKUVAUS

Tiehallinnon siltujen rakentamisessa ja korjaamisessa urakoitsijoilla ja tärkeimmillä aliurakoitsijoilla tulee olla Tiehallinnon hyväksymä laadunhallintajärjestelmä. Urakoitsijoiden hyväksyminen silta- tai siltoja sisältävien urakoiden tarjouskilpailuun on kuitenkin hankekohtainen. Se voi perustua joko aikaisemmin tehtyyn laadunhallintajärjestelmän tai laadunvarmistusmenettelyn arviointiin ja ennakkohyväksyntään tai hankekohtaiseen arviointiin ja hyväksyntään, joka voidaan vahvistaa myöhemmin kaikkia Tiehallinnon töitä koskevaksi.

Siltujen urakalla rakentamista ja korjaamista varten Tiehallinnossa toimii laatutoimikunta ja siltujen laaturyhmä. Laatutoimikunnan tehtävänä on mm. hyväksyä ja luokitella siltaurakoitsijat ja tärkeimmät aliurakoitsijat Tiehallinnon siltujen rakentamisessa ja korjaamisessa käytettävien urakoitsijoiden luetteloon. Sen lisäksi laatutoimikunta hyväksyy päällystysurakoitsijat Tiehallinnon vaativissa päällystystöissä käytettävien urakoitsijoiden luetteloon. Toimikunta tekee siltaurakoitsijoiden luokittelun siltujen laaturyhmän esityksestä, joka perustuu ryhmän tekemään arviointiin. Jos siltaurakoitsijan tai aliurakoitsijan laadunhallintajärjestelmän toiminnassa havaitaan vakavia puutteita, tilaaja, siltujen laaturyhmä tai laatutoimikunta voi antaa siitä urakoitsijalle kirjallisen huomautuksen. Ellei puutteita korjata tai urakoitsijan toiminnassa ilmenee toistuvasti vakavia puutteita, laatutoimikunta voi tarvittaessa alentaa urakoitsijan luokitusta tai poistaa urakoitsijan siltaurakoitsijoiden luettelosta. Laatutoimikunnan ja siltujen laaturyhmän kokoonpano ja toimintatapa sekä urakoitsijoiden luokittelumenettely on kuvattu tarkemmin jäljempänä.

3. TIEHALLINNON LAATUTOIMIKUNTA

Laatutoimikuntaan kuuluvat johtaja Tiehallinnon keskushallinnosta puheenjohtajana, apulaisjohtaja Tiehallinnon siltatekniikasta varapuheenjohtajana ja jäsenenä kaksi muuta edustajaa Tiehallinnon keskushallinnosta ja neljä tai viisi tiepiireistä. Toimikuntaan nimetään lisäksi yhteensä kaksi sihteerä, jotka valmistelevat asioita, mutta joilla ei ole päätösvaltaa kokouksessa. Tiehallinnon keskushallinto ja tiepiirit nimeävät ehdokkaansa ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä laatutoimikuntaan, jonka nimittää pääjohtaja. Tiepiirien edustajat valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Toimikunta on päätösvaltainen, jos puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien vähintään puolet jäsenistä on paikalla. Toimikunta kokoontuu yleensä vähintään kaksi kertaa vuodessa.

4. SILTOJEN LAATURYHMÄ

Siltojen laaturyhmään kuuluu kolme edustajaa Tiehallinnon siltatekniikasta ja neljä tai viisi tiepiireistä. Ryhmä valitsee siltatekniikan edustajista puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin. Tiepiirit nimeävät edustajansa laatutoimikunnan pyynnöstä kahdeksi vuodeksi kerrallaan ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Ryhmä on päätösvaltainen, jos puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien vähintään puolet jäsenistä on paikalla. Ryhmä kokoontuu ennen toimikunnan kokousta ja tarvittaessa muulloinkin, yleensä vähintään kaksi kertaa vuodessa.

5. URAKOITSIJOIDEN LUOKITTELUMENETTELY SILTOJEN RAKENTAMISESSA JA KORJAAMISESSA

5.1 Yleistä

Tässä ohjeessa sillanrakennus- ja korjausurakoitsijoista käytetään yleisnimitystä siltaurakoitsija sekä sillanrakennus- ja korjausurakoista nimitystä siltaurakka. Luokittelumenettelyssä siltaurakoitsijat luokitellaan teknillisten ja taloudellisten resurssiensa, ammattitaitonsa ja laatujärjestelmänsä valmiuden ja toimivuuden sekä aikaisemman toimintansa perusteella soveltuviksi jäljempänä kohdissa 5.2 ja 5.3 esitettyjen ryhmien mukaisiin siltaurakoihin.

Päätettäessä, mihin ryhmään siltatyö kokonsa tai vaativuutensa puolesta kuuluu, käytetään tapauskohtaista harkintaa.

Siltaurakoita ryhmiteltäessä otetaan huomioon urakkaan kuuluvien töiden kustannusarvio ja tekninen vaativuustaso. Jos työhön kuuluu lisäksi merkittävässä määrin maanrakennus- tai muita töitä, on myös urakoitsijan taloudelliset ja muut resurssit sekä soveltuvuus kyseisiin töihin otettava esivalinnassa huomioon. Ellei pääurakoitsijalla ole Tiehallinnon hyväksyntää siltatöihin, tulee käytettävällä siltatöiden aliurakoitsijalla olla riittävä hyväksyntä kyseisiin töihin. Jos siltoja sisältävän hankkeen tarjoajana on työyhteisöliittymä tai muu vastaava urakoitsijoiden yhteinen elin, ratkaistaan siinä mukana olevan siltaurakoitsijan soveltuvuus työhön tapauskohtaisesti tämän ohjeen mukaisesti.

Tarjouspyyntö lähetetään vain sellaisille urakoitsijoille, jotka laatutoimikunta on hyväksynyt vähintään kyseiseen luokkaan ottaen huomioon myös urakoitsijan toiminta-alue. Urakoitsijalla, jolle ei ole tarjouskyselyssä lähetetty tarjouspyyntöasiakirjoja, mutta joka laatutoimikunnan hyväksynnän tai laaturyhmän hanketta varten tekemän laatujärjestelmän arvioinnin perusteella täyttää kyseisen työn mukaiset vaatimukset, on oikeus pyynnöstä saada tarjouspyyntöasiakirjat tarjouksen tekemistä varten ellei tarjousten sisään jättämisen määräaika tämän johdosta viivästy. Kynnysarvon ylittävät urakat kilpailutetaan rajoitetulla menettelyllä. Tällöin tarjoajien lukumäärän rajauskriteerit ilmoitetaan virallisen lehden tarjouspyyntöilmoituksessa. Kynnysarvon ylittävän hankkeen tarjousprosessiin ei voi ilmoittautua enää määräajan päätyttyä.

Ulkomaisilta yrityksiltä vaaditaan samantasoista laadunhallintajärjestelmää kuin vastaavilta kotimaisilta yrityksiltä. Siltojen laaturyhmä arvioi yritysten laadunvarmistuksen tason ja soveltuvuuden hankekohtaisesti yritysten lähettämien selvitysten pohjalta.

Kaikilta siltaurakoitsijoilta vaaditaan Rakentamisen Laatu RALA ry:n myöntämä pätevyystodistus tai hankekohtaisesti esitetty vastaava näyttö (ks. Rakentamisen laatu RALA ry:n hakuohjeet www.ralacon.fi). RALA:n pätevyystodistuksen omaavilta urakoitsijoilta ei vaadita ennakkoilmoittautumisen ja tarjouksen yhteydessä todistuksia ennakkoperintä-, kauppa- ja alv-tilittäjien rekisteriin kuulumisesta eikä myöskään verovelka- ja LEL-todistuksia. RALA ry:n www-sivulta tarkistetaan yrityksen taloudellinen tila LY-tunnuksen avulla. Muuta tarkistusta ei tarvita.

5.2 Urakoitsijoiden luokittelumenettely siltojen rakentamisessa

5.2.1 Sillanrakennusurakoiden ryhmittely urakoitsijoiden luokittelua varten

Sillanrakennusurakoitsijat luokitellaan soveltuviksi seuraavien neljän ryhmän mukaisesti siltaurakoihin. Ryhmärajojen kustannusarviot ovat ilman arvonlisäveroa.

SR (KV) -urakoissa suositellaan käytettäväksi vain ryhmien 1 ja 2 urakoitsijoita.

1. Suuret tai erittäin vaativat siltaurakat

Suuria siltaurakoita ovat urakat, joihin kuuluvien siltojen tai niihin verrattavien muiden rakenteiden yhteenlaskettu kustannusarvio on yli 5 milj. €. Erittäin vaativia töitä ovat sillan koosta riippumatta vinoköysi- ja riippusillat tai vaativuudeltaan niihin rinnastettavat sillat.

2. Keskisuuret tai vaativat siltaurakat

Keskisuuria siltaurakoita ovat urakat, joihin kuuluvien siltojen tai niihin verrattavien muiden rakenteiden yhteenlaskettu kustannusarvio on 2...5 milj. €. Vaativia töitä ovat sillan koosta riippumatta teknisesti vaativat liittopalkkisillat, jännitetyt kotelopalkkisillat ja vaikeita perusratkaisuja sisältävät tai vaativuudeltaan niihin rinnastettavat sillat.

3. Tavanomaiset siltaurakat

Tavanomaisia siltaurakoita ovat urakat, joihin kuuluvien siltojen tai niihin verrattavien muiden rakenteiden yhteenlaskettu kustannusarvio on 0,5...2 milj. € ja joihin kuuluvat sillat ovat vaativuudeltaan tavanomaisia.

4. Pienet siltaurakat

Pieniä siltaurakoita ovat esimerkiksi jännittämättömiä teräsbetonisia kehä- ja laattasiltoja ja niihin verrattavia siltoja tai muita rakenteita sisältävät urakat, joihin kuuluvissa silloissa ei ole vedenalaisia valuja ja joiden siltojen yhteenlaskettu kustannusarvio on enintään 0,5 milj. €.

5.2.2 Sillanrakennusurakoitsijoiden hyväksyminen ja luokittelu ryhmiin 1-3

Ryhmiiin 1-3 hyväksyminen edellyttää urakoitsijalta dokumentoitua ja toimivaa laadunhallintajärjestelmää, jonka Tiehallinto on arvioinut ja hyväksynyt. Arvioinnin edellytyksenä on, että yrityksen laatupolitiikka on kirjattu ja laatukäsikirja, laadun kannalta tärkeimmät toiminta- ja työohjeet sekä siltatyön ja tärkeimpien työvaiheiden laatusuunnitelmamallit ovat valmiit. Sen lisäksi edellytetään, että henkilöstölle on annettu toiminnan kannalta riittävä laatukoulutus. Laadunhallintajärjestelmän toimivuus todetaan arvioinnin yhteydessä jossain käynnissä olevassa siltaurakassa tai erillisessä tarkastuksessa.

Ryhmään 1-3 hyväksyttävällä urakoitsijalla tulee siltatöissä olla riittävä määrä ammattitaitoista teknillistä henkilöstöä, jonka koulutustaso ryhmissä 1-2 vastaa yleensä vähintään teknillisen oppilaitoksen tai ammattikorkeakoulun rakennustekniikan insinööritutkintoa ja ryhmässä 3 vähintään teknillisen oppilaitoksen tai ammattikorkeakoulun rakennusosastolla suoritettua tekniikan tutkintoa. Kaikilla siltatyömailla tulee olla käytettävissä yrityksen henkilökuntaan kuuluva 1-luokan betonityönjohtajan pätevyyden omaava henkilö, joka hoitaa kaikki 1-luokan betonityönjohtajalle kuuluvat velvollisuudet työmaalla.

Laadunhallintajärjestelmän dokumentit lähetetään siltojen laaturyhmälle vähintään viikko ennen sovittua arviointipäivää. Arvioinnin tekevät Tiehallinnon siltatekniikan ja tiepiirien edustajat. Ainakin yhdellä arvioijalla tulee olla Suomen Laatuyhdistyksen myöntämä tai sitä vastaava pätevyys laatujärjestelmien arviointiin. Arvioitava yritys voi kustannuksellaan pyytää arviointiin mukaan jonkun ulkopuolisen asiantuntijan. Arvioinnista tehdään raportti, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat. Jos urakoitsijan laadunhallintajärjestelmässä on puutteita, arvioijat voivat pyytää urakoitsijalta täydennyksiä tai korjauksia laatujärjestelmään. Lievät puutteet voidaan todeta korjatuiksi urakoitsijan antaman kirjallisen lisäselvityksen perusteella. Vakavat puutteet voivat johtaa uusinta-arviointiin, joka pidetään aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua ensimmäisestä arvioinnista. Laadunhallintajärjestelmän arviointi on urakoitsijalle maksuton.

Arviointiraportti käsitellään siltojen laaturyhmässä, joka tekee esityksen laatutoimikunnalle urakoitsijan hyväksymisestä ja luokittelusta siltojen rakentamisessa käytettävien urakoitsijoiden luetteloon. Hyväksyminen vahvistetaan Tiehallinnon laatutoimikunnassa ja ilmoitetaan asianomaiselle urakoitsijalle.

5.2.3 Sillanrakennusurakoitsijoiden hyväksyminen ryhmään 4

Ryhmä 4 on tarkoitettu pienille ja aloitteleville siltaurakoitsijoille. Tähän ryhmään hyväksymiseen riittää, että urakoitsija on laatinut kirjallisen laatupolitiikan, laadunvarmistuksen yleiskuvauksen ja sillanrakennustöitä koskevat työmaan ja tärkeimpien työvaiheiden laatusuunnitelmamallit. Sen lisäksi edellytetään, että urakoitsijan laadunvarmistus ja -raportointi työmaalla toimii Tiehallinnon edellyttämällä tavalla.

Ryhmään 4 hyväksyttävällä urakoitsijalla tulee olla riittävä määrä ammattitaitoista teknillistä henkilöstöä, jonka koulutustaso vastaa vähintään teknillisen oppilaitoksen tai ammattikorkeakoulun rakennusosastolla suoritettua tekniikan tutkintoa. Kaikilla siltatyömailla tulee olla käytettävissä 1-luokan betonityönjohtajan pätevyyden omaava henkilö, jonka ei kuitenkaan tarvitse kuulua ko. yrityksen henkilökuntaan, mutta joka hoitaa kaikki 1-luokan betonityönjohtajalle kuuluvat velvollisuudet työmaalla.

Laadunvarmistusta koskevat dokumentit lähetetään siltojen laaturyhmälle, joka hyväksyy alustavasti urakoitsijan niiden siltaurakoitsijoiden joukkoon, joilta voidaan pyytää tarjouksia ryhmään 4 kuuluvista siltaurakoista. Tämän jälkeen siltojen laaturyhmä arvioi urakoitsijan laadunvarmistuksen toimivuuden käynnissä olevassa siltaurakassa. Myönteisessä tapauksessa Tiehallinnon laatutoimikunta vahvistaa urakoitsijan hyväksymisen tähän luokkaan siltojen laaturyhmän esityksestä. Alustavasta ja lopullisesta hyväksymisestä ilmoitetaan asianomaiselle urakoitsijalle. Jos urakoitsija kehittää resurssejaan ja laadunhallintajärjestelmänsä edelleen, se voi myöhemmin pyytää laaturyhmältä laadunhallintajärjestelmänsä arviointia ja yrityksensä hyväksymistä johonkin ylempään luokkaan.

Myös ryhmiin 1-3 hyväksyntää hakenut urakoitsija voidaan luokitella ryhmään 4, elleivät sen resurssit tai laatujärjestelmä tehdyn arvioinnin perusteella täytä ylemmille ryhmille asetettuja vaatimuksia.

5.3 Urakoitsijoiden luokittelumenettely siltojen korjaamisessa

5.3.1 Sillankorjausurakoiden ryhmittely urakoitsijoiden luokittelua varten

Sillankorjausurakoitsijat luokitellaan soveltuviksi seuraavien kolmen ryhmän mukaisiin sillankorjausurakoihin. Ryhmärajojen kustannusarviot ovat ilman arvonlisäveroa.

SR (KV)-urakoissa käytetään vain 1. ryhmän urakoitsijoita.

1. Suuret ja vaativat sillankorjausurakat

Suuria sillankorjausurakoita ovat urakat, joiden kustannusarvio on yli 0,4 milj. €. Vaativia sillankorjausurakoita ovat korjaustyön koosta riippumatta esimerkiksi jännittämistöitä, vaativia teräsrakennetöitä tai muita vastaavia töitä sisältävät korjausurakat.

2. Pienet ja tavanomaiset sillankorjausurakat

Pieniä sillankorjausurakoita ovat esimerkiksi betonirakenteiden, liikuntasaumojen tukikaistojen, kaiteiden, keulojen ja luiskien korjaustöitä ja kannen pintarakenteiden paikkauksia sisältävät urakat, joiden kustannusarvio on enintään 0,4 milj. € ja jotka ovat vaativuudeltaan tavanomaisia.

3. Sillankorjauksen aliurakkana tehtävät erikoistyöt

Sillankorjauksen erikoistöitä ovat vesipiikkaus, ruiskubetonointi, betonipintojen pinnoittaminen, injektointi ja liimausvahvistukset.

5.3.2 Sillankorjausurakoitsijoiden hyväksyminen ja luokittelu ryhmiin 1, 2 ja 3

Ryhmään 1 hyväksyminen edellyttää urakoitsijalta joko kuulumista sillanrakennusurakoitsijoiden ryhmään 1, 2 tai 3 tai muuten dokumentoitua ja toimivaa laadunhallintajärjestelmää, jonka Tiehallinto on hyväksynyt. Arvioinnin edellytykset ovat muuten samat kuin ryhmien 1-3 sillanrakennusurakoitsijoilla mutta sillankorjausurakoitsijoiden laadunhallintajärjestelmiltä edellytetään lisäksi, että ne sisältävät riittävät maininnat sillankorjaustöistä ja viittaukset Tiehallinnon sillankorjauksen laatuvaatimuksiin (SILKO-ohjeisiin). Teknillistä henkilökuntaa ja laadunhallintajärjestelmän arviointia koskevat vaatimukset ovat samat kuin ryhmiin 1–3 hyväksyttävillä sillanrakennusurakoitsijoilla.

Ryhmään 2 hyväksyminen edellyttää urakoitsijalta joko kuulumista vähintään sillanrakennusurakoitsijoiden ryhmään 4 tai että urakoitsija on laatinut kirjallisen laatupolitiikan, laadunvarmistuksen yleiskuvauksen ja sillankorjaustöitä koskevat työmaan ja tärkeimpien työvaiheiden laatusuunnitelmallit. Sen lisäksi edellytetään, että urakoitsijan laadunvarmistus ja raportointi työmaalla toimii Tiehallinnon edellyttämällä tavalla. Teknillistä henkilökuntaa ja laadunvarmistuksen dokumenttien tarkastusta koskevat vaatimukset ovat samat kuin ryhmään 4 hyväksyttävillä sillanrakennusurakoitsijoilla.

Ryhmään 3 hyväksyminen edellyttää, että urakoitsija on laatinut kirjallisen laatupolitiikan, laadunvarmistuksen yleiskuvauksen ja kyseisiä töitä koskevat työvaiheiden tekniset työsuunnitelmat ja laatusuunnitelmat.

Ryhmään 1 hyväksyttävien sillankorjausurakoitsijoiden arviointi- ja hyväksymismenettely on sama kuin kohdassa 5.2.2 kuvattu ryhmien 1-3 sillanrakennusurakoitsijoiden vastaava menettely. Ryhmiin 2-3 hyväksyttävät sillankorjausurakoitsijat arvioidaan ja hyväksytään vastaavasti kohdassa 5.2.3 kuvatulla tavalla. Hyväksymisestä ilmoitetaan asianomaiselle urakoitsijalle.

6. ALIURAKOITSIJOIDEN HYVÄKSYMINEN SILTOJEN RAKENTAMISEEN JA KORJAAMISEEN

Siltojen rakentamisessa ja korjaamisessa myös tärkeimmiltä aliurakoitsijoilta edellytetään arvioitua ja Tiehallinnon hyväksymää laadunhallintajärjestelmää. Tällaisia aliurakoitsijoita ovat:

- Teräsrakenteiden valmistajat ja asentajat
- Pintakäsittelyurakoitsijat
- Kaivinpaalu-urakoitsijat
- Jännittämistöiden urakoitsijat
- Teräsbetonisten lyöntipaalujen valmistajat
- Betonisten siltaelementtien valmistajat

Näiden aliurakoitsijoiden laatujärjestelmää koskevat vaatimukset ja hyväksymismenettely ovat samat kuin luokkiin 1-3 kuuluvilla sillanrakennusurakoitsijoilla. Aliurakoitsijoita ei kuitenkaan yleensä luokitella työn suuruuden tai vaativuuden perusteella eri luokkiin. Teräsrakenteiden valmistajilla ja asentajilla tarkoitetaan tässä siltojen vaativien kantavien rakenteiden valmistajia ja asentajia.

Teräsrakenteiden valmistajien ja asentajien, teräsbetonisten lyöntipaalujen valmistajien ja betonisten siltaelementtien valmistajien laadunhallintajärjestelmien arviointiraportit ja näille aliurakoitsijoille annetut reklamaatiot lähetetään tiedoksi SFS-Sertifiointi Oy:n rakennustuotteiden laaduntarkastusyksikölle.

Tiehallinnon laatutoimikunnan hyväksymät aliurakoitsijat liitetään siltayksikön ylläpitämään urakoitsijaluetteloon. Hyväksymisestä ilmoitetaan asianomaiselle urakoitsijalle. Pääurakoitsija voi esittää käytettäväksi myös muita kuin laatutoimikunnan hyväksymiä aliurakoitsijoita. Tässä tapauksessa aliurakoitsijan laadunhallintajärjestelmä ja soveltuvuus kyseiseen työhön on kuitenkin arvioitava laaturyhmän toimesta ennen työn aloittamista. Jos aliurakoitsijan resurssit ja laadunhallintajärjestelmä vastaa Tiehallinnon asettamia vaatimuksia, sitä voidaan käyttää kyseisessä työssä.

Laatutoimikunta voi myöhemmin hyväksyä aliurakoitsijan siltojen urakointiin, jolloin työkohtaista hyväksyntää ei enää tarvita.

Jos aliurakoitsijan laatujärjestelmä ei toimi, menetellään samoin kuin pääurakoitsijoidenkin suhteen (ks. kohta 7). Kirjalliset ja muut huomautukset osoitetaan kuitenkin ensisijaisesti pääurakoitsijalle.

Tiehallinnon tekemä aliurakoitsijan hyväksyntä ei poista pääurakoitsijan vastuuta aliurakoitsijan toimituskyvystä eikä työn valvonnasta ja laadusta.

Muilta aliurakoitsijoilta edellytetään Tiehallinnon hyväksymää laadunvarmistusmenettelyä (ks. liitteenä oleva ohje "Sillanrakennus- ja korjaustöiden aliurakoitsijoiden laadunvarmistukselle asetettavat vaatimukset Tiehallinnon siltojen urakoinnissa").

7. MENETTELY SILLOIN KUN URAKOITSIJAN LAATUJÄRJESTELMÄ EI TOIMI

Jos urakoitsijan laadunhallintajärjestelmän toimivuudessa havaitaan puutteita jonkin siltaurakan yhteydessä, tilaaja huomauttaa siitä urakoitsijaa suullisesti, tekee merkinnän työmaapäiväkirjaan tai ottaa asian esille työmaakokouksessa. Todettaessa vakavia puutteita tilaaja tekee kirjallisen huomautuksen urakoitsijalle ja lähettää sen tiedoksi laaturyhmälle. Myös laaturyhmä ja -toimikunta voivat antaa urakoitsijalle kirjallisia huomautuksia tekemiensä arviointien tai saamansa palautteen pohjalta.

Kaikkiin tilaajan, siltojen laaturyhmän tai laatutoimikunnan tekemiin kirjallisiin huomautuksiin vaaditaan urakoitsijalta kirjallinen vastaus. Siinä urakoitsija voi esittää oman näkemyksensä asiasta. Sen lisäksi siinä tulee esittää puutteen syy ja korjaaminen sekä toimenpiteet, joihin urakoitsija ryhtyy puutteen toistumisen ehkäisemiseksi, ja näiden toimenpiteiden tehokkuuden valvonta. Huomautuksen tekijä käsittelee urakoitsijan vastauksen ja päättää mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Vakavat virheet ja puutteet johtavat aina kirjalliseen huomautukseen. Vakavia virheitä ja puutteita ovat esimerkiksi:

- urakoitsijan toiminta poikkeaa huomattavasti laadunhallintajärjestelmässä esitetystä toimintatavoista
- urakoitsijan teknilliset työsuunnitelmat ja/tai laatusuunnitelmat ovat jatkuvasti myöhässä tai niissä on toistuvia puutteita, urakoitsijan työnaikainen laadunohjaus ei toimi; samat virheet toistuvat tai työssä havaitaan teknisesti tai työ- ja liikenneturvallisuuden kannalta vakavia virheitä tai puutteita
- urakoitsija käyttää aliurakoitsijoita, joiden laadunvarmistus ei ole Tiehallinnon edellyttämällä tasolla
- urakoitsija antaa laaturaporteissaan tahallisesti virheellisiä tietoja tai salaa tietoja syntyneistä virheistä ja puutteista
- urakoitsijan laadunhallintajärjestelmän toiminnassa on muita vakavia puutteita, joita urakoitsija tilaajan huomautuksista huolimatta ei ole korjannut.

Lievät puutteet voidaan todeta poistuneiksi tilaajan työmaalla tekemissä tarkastuksissa. Jos lieviä puutteita ei korjata tai ne toistuvat, ne muuttuvat vakaviksi.

Jos urakoitsija ei ole poistanut laadunhallintajärjestelmässään tai sen toiminnassa todettuja vakavia puutteita sovitun määräajan kuluessa, vakavat puutteet toistuvat tai toiminnassa ilmenee jokin törkeä laiminlyönti tai huolimattomuus, siltojen laaturyhmä voi esittää laatutoimikunnalle urakoitsijan luokituksen alentamista tai urakoitsijan poistamista siltaurakoitsijoiden luettelosta toistaiseksi. Luokituksen alentamisesta ja luettelosta poistamisesta ilmoitetaan kyseiselle urakoitsijalle.

Urakoitsija voi hakea luokituksensa nostamista tai pyrkiä uudelleen mukaan Tiehallinnon siltojen rakentamiseen pyytämällä siltojen laaturyhmältä tekemiensä korjaavien toimenpiteiden tai korjatun laatujärjestelmänsä tarkastusta aikaisintaan 6 kuukauden kuluttua yrityksensä luokituksen alentamisesta tai poistamisesta hyväksytyjen toimittajien luettelosta.

8. SILTAURAKOITSIJOIDEN LUETTELO JA URAKOISTA SAATU PALAUTE

Siltojen laaturyhmä ylläpitää eri luokkiin hyväksytyjen siltaurakoitsijoiden ja tärkeimpien aliurakoitsijoiden luetteloa. Ajan tasalla oleva luettelo hyväksytyistä siltaurakoitsijoista ja aliurakoitsijoista on siltayksikön kotisivuilla internetissä osoitteessa www.tiehallinto.fi/sillat. Jos urakoitsijalla ei ole internetiä, luettelo lähetetään pyydettäessä.

Tiepiirit arvioivat yhdessä urakan valvojien kanssa valmistuneet siltaurakat tarkoitukseen kehitetyn arviointilomakkeen avulla. Kertynyt palaute toimitetaan siltojen laaturyhmälle, joka käsittelee ja esittelee sen Tiehallinnon laatutoimikunnalle. Toimikunta lähettää siitä vuosittain yhteenvedon tiepiireille ja urakoitsijoille. Lisäksi tiepiireille lähetetään tiedoksi laaturyhmän ja laatutoimikunnan urakoitsijoille antamat kirjalliset huomautukset ja urakoitsijoiden niihin antamat vastaukset.

9. URAKOITSIJOIDEN LAADUNHALLINTAJÄRJESTELMIEN SEURANTA-ARVIOINNIT

Urakoitsijoiden laadunhallintajärjestelmien kehittämisen ja ylläpidon seurantaan varten siltojen laaturyhmä tekee laatujärjestelmien toimivuuden seuranta-arviointeja käynnissä olevien siltaurakoiden yhteydessä. Tarkastusväli on enintään kaksi vuotta. Ellei yrityksellä kahden vuoden aikana ole ollut Tiehallinnon siltaurakkaa, tehdään tarkastus seuraavan Tiehallinnon siltaurakan yhteydessä. Tarkastusraportit käsitellään siltojen laaturyhmän ja Tiehallinnon laatutoimikunnan kokouksissa ja yhteenvedo niistä toimitetaan vuosittain muun palautteen yhteydessä tiepiireille ja urakoitsijoille.

Määräaikaistarkastusten tekemisen helpottamiseksi tiepiirit lähettävät aloitusilmoituksen alkavista sillanrakennus- ja -korjausurakoista siltojen laaturyhmälle.

10. URAKOITSIJOIDEN LUOKITUSTEN TARKISTUKSET

Laatutoimikunta tarkistaa tarvittaessa siltaurakoitsijoiden luokituksen joko ylös- tai alaspäin siltojen laaturyhmän esityksestä. Luokituksen tarkistuksiin vaikuttavat mm. seuraavat asiat:

- urakoitsijan suorituskyvyssä tapahtuneet muutokset
- urakoitsijan laadunhallintajärjestelmän määräaikaistarkastusten tulokset
- valmistuneista siltaurakoista saatu palaute
- urakoitsijalle mahdollisesti osoitetut kirjalliset huomautukset
- urakoitsijan Tiehallinnolle toteuttamien siltaurakoiden vuosittainen määrä ja myös muille rakennuttajille tehtyjen siltojen tai niihin verrattavien rakenteiden määrä.

Siltaurakoitsija poistetaan hyväksytyjen siltaurakoitsijoiden luettelosta ellei urakoitsija ole kolmeen vuoteen rakentanut tai korjannut siltoja tai vaativuudeltaan niihin verrattavia rakenteita tai ellei urakoitsija enää toimi lainkaan silta-alalla.

Luokituksen tarkistuksia voidaan tehdä vuosittain kertyneen palautetiedon perusteella ja tarvittaessa myös muulloin. Tarkistukset ilmoitetaan kyseisille urakoitsijoille.

11. URAKOITSIJOIDEN LAATU- JA REFERENSSIPISTEYTYS

Siltaurakoitsijoiden laatu- ja referenssipisteet lasketaan urakoitsijan toteuttamista sillanrakennus- ja -korjaustöistä sekä muista vastaavista töistä jäljempänä esitetyllä tavalla.

Siltaurakoitsijoiden laatupisteet lasketaan keskiarvona palautearviointien sekä seuranta-arviointien yritys- ja työmaakohtaisista pisteistä ja perityistä arvovähennyksistä. Kolmen ensiksi mainitun arvosteluperuste on se, että 85 % maksimipisteistä antaa 10 p ja 55 % maksimipisteistä 0 p. Arvovähennyksistä 0 % antaa 10 p ja 0,5 % 0 p. Väliarvot interpoloidaan suoraan viivaisesti.

Siltaurakoitsijoiden referenssipisteet lasketaan joko Tiehallinnolle tehdyistä siltaurakoista, muista eri rakennuttajille tehdyistä siltatöistä tai muista siltoihin verrattavista töistä. Tarkasteluajanjakso on viimeisten viiden vuoden aikana valmistuneet tai käynnissä olevat työt. Referensseissä arvioidaan erikseen töiden yhteismäärä ja vaativuus.

Referenssipistelukua laskettaessa töiden yhteismäärän painoarvo on 1 ja vaativuuden 2. Töiden määrästä saa 10 pistettä, kun Tiehallinnolle tehtyjen siltaurakoiden yhteismäärä on tarkasteltavana ajanjaksona vähintään 25 milj.€, muiden siltaurakoiden määrä vähintään 17 milj.€ tai muiden siltoihin verrattavien töiden määrä vähintään 8,5 milj.€. Vinoköysi- ja riippusiltojen vaativuuspisteet ovat 9-10 p, pienten alikulku- ja putkisiltojen ja rumpujen 1-2 p ja muiden siltä väliltä. Muiden kuin siltatöiden vaativuus arvioidaan erikseen. Em. perustein kustakin kolmesta ryhmästä lasketaan referenssipisteet erikseen, kuitenkin siten, että Tiehallinnon siltaurakoiden pisteet otetaan sellaisenaan, muille rakennuttajille tehtyjen siltaurakoiden 0,8-kertaisena ja muiden siltoihin verrattavien töiden 0,5-kertaisena. Em. perustein lasketusta kolmesta luvusta suurin otetaan urakoitsijan referenssipisteluvuksi.

Kaikki Tiehallinnon siltaurakat on teetetty laatuvarustuuksilla vuoden 2000 alusta lähtien. Samalla on luovuttu nimityksestä LVR-siltaurakka. Tätä referenssipisteytystä käytetään ohjeellisena vain ryhmiin 1-2 kuuluville siltaurakoitsijoille. Muihin ryhmiin kuuluvien siltaurakoitsijoiden referenssipisteytys harkitaan tapauskohtaisesti erikseen.

Vuosittain laskettuja laatu- ja referenssipisteitä käytetään soveltaen hyväksi urakoitsijoiden esivalinnassa ja silta- tai siltoja sisältävien tierakennusurakkatarjousten vertailussa tarjouspyynnössä tarkemmin esitetyllä tavalla.

SILLANRAKENNUS- JA KORJAUSTÖIDEN ALIURAKOITSIJOIDEN LAADUNVARMISTUKSELLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET TIEHALLINNON SILTOJEN URAKOINNISSA

- A** 1 Teräsrakenteiden valmistajat ja asentajat
 Vaativat terässiltojen kantavat rakenteet
- Tiehallinnon hyväksymä laadunhallintajärjestelmä ja lisäksi valmistuksen tulee kuulua SFS-Sertifiointi Oy:n tarkastuksen piiriin siten, että yrityksellä on SFS-tarkastusmerkin käyttöoikeus. Tiehallinto keskittyy laadunhallintajärjestelmän tarkastuksessa siltatuotantoon liittyviin erityiskysymyksiin. Pienet teräsrakenteiden korjaustyöt ja uusien terässiltojen sekundäärirakenteet
 - Tiehallinnon hyväksymä laadunvarmistusmenettely.
- B** 1 Teräsrakenteiden pintakäsittelyurakoitsijat
 2 Kaivinpaalu-urakoitsijat (sis. myös Franki-paalut)
 3 Jännittämistöiden urakoitsijat
 4 Teräsbetonisten lyöntipaalujen valmistajat
 5 Betonisten siltaelementtien valmistajat
- Tiehallinnon hyväksymä laadunhallintajärjestelmä (lyöntipaalujen ja siltaelementtien valmistuksen tulee lisäksi kuulua SFS-Sertifiointi Oy:n tarkastuksen piiriin)
- C** 1 Betonin valmistajat
- valmistuksen tulee kuulua SFS-Sertifiointi Oy:n tarkastuksen piiriin
 - betonin valmistajalta edellytetään lisäksi, että sillä on tietoa ja valmiuksia silloissa käytettävien betonien ja erityisesti pakkasenkestävän siltabetonin (P-lukubetonin) valmistukseen
- D** 1 Eristystöiden tekijät
 2 Kaiteiden valmistajat ja asentajat
 3 Teräsputksiltojen valmistajat ja toimittajat
- urakoitsijoiden tai toimittajien kirjallisen laadunvarmistusmenettelyn kuvauksen ja sen mukaisen toiminnan tarkastuksen perusteella Tiehallinnon toimesta hyväksytty laadunvarmistusmenettely
- E** 1 Lyöntipaalutus- ja teräsputkipaalutustöiden tekijät
 2 Porapaalutustöiden tekijät
 3 Teline- ja muottitöiden tekijät
 4 Raudoitteiden valmistajat ja asentajat
 5 Betonointitöiden tekijät
 6 Laakereiden ja liikuntasaumalaitteiden asentajat
 7 Kuuma- ja ruiskusinkitsijät
- Tiehallinnon hyväksymä laadunvarmistusmenettely. Menettely voi sisältyä myös Tiehallinnon hyväksymään pääurakoitsijan laadunhallintajärjestelmään

Tiehallinnon hyväksymä laadunvarmistusmenettely tarkoittaa sillanrakennustöiden yleisten laatuvaatimusten (SYL) ja niitä täydentävien ohjeiden mukaista teknisten työsuunnitelmien ja laatusuunnitelmien laatimista sekä niiden mukaan tapahtuvaa laadunvalvontaa ja -ohjausta sekä kelpoisuuden osoittamista ja laaturaportointia.